

CHYŤ HADA ZA OCAS

Kázání ze soboty 26. listopadu 2011 – Radomír Jonczy

(Ex 4,1-5)

Mojžíš však znovu namítal: Nikoli, neuvěří mi a neuposlechnou mě, ale řeknou: „Hospodin se ti neukázal.“ Hospodin mu řekl: „Co to máš v ruce?“ Odpověděl: „Hůl.“ Hospodin řekl: „Hod' ji na zem.“ Hodil ji na zem a stal se z ní had. Mojžíš se dal před ním na útěk. Ale Hospodin Mojžíšovi poručil: „Vztáhni ruku a chyt' ho za ocas.“ Vztáhl tedy ruku a uchopil ho a v jeho dlani se z něho stala hůl. „Aby uvěřili, že se ti ukázal Hospodin, Bůh jejich otců, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův.“

I. Mojžíš odmítá Boží povolání

Hospodin Mojžíše opakovaně vybízí, aby z Egypta vyvedl jeho vyvolený lid. Mojžíš se však tomuto poslání neustále vzpírá. Pořád něco namítá. Můj dobrý přítel pan Alan Bura mi před časem vyprávěl, že si ve vedoucích funkcích v dobách komunismu vyzkoušel jednu zákonitost. Kdykoli chtěl své podřízené pověřit nějakým úkolem, musel si postupně vyslechnout tři otázky: 1. „Musí se to udělat?“ 2. „Nešlo by to udělat jinak?“ 3. „Nemohl by to udělat někdo jiný?“

Mojžíš reaguje podobným způsobem. Když je to třeba udělat, když tam ti židé doopravdy tolik trpí a je jim třeba pomoci, nemohl by to udělat někdo jiný? Kdo jsem já, abych mohl splnit tak náročný úkol. Kdo jsem já, aby mi důvěřovali, aby mne respektovali, aby uvěřili, že mne posílá samo nebe?

Před čtyřiceti léty, povolal sám sebe za mesiáše, za vysvoboditele židů. Tak dalece si jako sebevědomý syn egyptské princezny věřil. Nyní po uplynulých čtyřiceti letech prožitých s ovce na poušti, mesiánské poslání odmítá. Přitom jej k tomuto úkolu povolává sám Bůh. Má o sobě vážné pochybnosti. Prostě lítá ode zdi jako zdi, jako většina nás.

II. Hospodin Mojžíše vychovává

A co na to Hospodin? Učí Mojžíše čarovat a čarováním proměnit hůl v hada. Tak to alespoň na první pohled může vypadat. Ale není tomu tak. Hospodinu nejde o zázraky. Nechce, aby nevěřící přivedl k víře prostřednictvím zázraků. Dobře ví, že víra postavená na zázracích nemívá dlouhé trvání. Chce mu jen prostřednictvím symbolické proměny hole v hada něco důležitého vysvětlit. Chce tímto způsobem reagovat na jeho námítky a povzbudit jej k odhodlání přijmout svěřené poslání.

III. Had – původce pochybností

Klíčem k pochopení tohoto obrazu je symbolika hada. Dvanáctá kapitola knihy Zjevení sice v hadovi vidí ztělesnění Satana (Zj 12,7), kniha Genesis však o něm hovoří jako o jednom z Bohem stvořených tvorů. Vzpomínáte? „*Nejzchytralejší ze vši polní zvíře byl had.*“ (Gn 3,1) Hada si tedy člověk má, stejně jako všechna ostatní zvířata, podmanit: „*Plod'te a množ'te se a naplň'te zemi. Podmaň'te ji a panuj'te nad rybami mořskými i nebeským ptactvem i nade vším živým, co se na zemi hýbe.*“

Situace se však nakonec vyvíjí úplně jinak. Had přichází za ženou a snaží se zpochybnit Boží vůli. Zahradou poprvé zaznívá hadovo „jakže“. „*Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?*“ (Gn 3,1) A zpochybňování docela zabírá. Dodnes zaznívá tímto světem. Proto apoštol Jakub ve svém listu před pochybováním varuje slovy: *Kdo pochybuje, je podoben mořské vlně, hnané a zmítané vichřicí. Ať si takový člověk nemyslí, že něco dostane; je to muž rozpolcený, nestálý ve všem, co činí.* (Jk 1,7.8)

Podobně se v našem příběhu projevuje i Mojžíš. Nechává se ovládnout pochybnostmi, obavami a nedůvěrou v Boží moc a v jeho zaslíbení. Hospodin jej opakovaně ujišťuje: „*Já budu s tebou.*“, on však dovolí, aby jej ďábel a satan, ten dávný had z ráje ovládal a ochromoval svým palčivým „*jakže*“.

A aby si tento problém uvědomil, ptá se jej Hospodin: „*Co to máš v ruce?*“ Odpověděl: „*Hůl.*“ *Hospodin řekl: Hod' ji na zem. Hodil ji na zem a stal se s ní had.*

IV. Před hadem se neutíká

A všimněte si, v čem spočívá Mojžíšův problém. Před hadem způsobujícím jeho pochybnosti začíná utíkat. Lidsky se není čemu divit. Určitě jde o hada nebezpečného a jedovatého, kterému je lepší se vyhnout. Hospodin je však jiného mínění. Říká: „*Vztáhni ruku a chyt' ho za ocas.*“

Odchyt jedovatých hadů není žádná legrace. Chytit takového hada za ocas, může být velmi nebezpečné. Jsou sice hadi, které je možno uchopením za ocas zneškodnit, odborníci však tuto metodu v žádném případě nedoporučují. Za bezpečnější považují uchopit hada za hlavu a to ještě pomocí speciálních kleští. Had se takto pak člověku omotá kolem paže, ale nezpůsobí mu žádné zranění.

Přesto však Hospodin Mojžíše vybízí: „*Chyt' hada za ocas.*“ Co tím sleduje? Chce mu tím názorně předvést, že když je On s ním, nemusí se hada a jedovatých slin plných pochybností bát a utíkat před nimi. „Budeš-li Mojžíši před svými pochybnostmi utíkat, dříve nebo později tě stejně doženou a zničí. Musíš se jim postavit čelem. Nesmíš se nechat zastrašit. V mé přítomnosti se nemusíš bát ani samotného ďábla. Pod mojí kontrolou se z něj stane zase jen bezmocné dřevo.“

Člověk si při podobné úvaze nemůže nevybavit známý výrok z epištoly Jakubovy: „*Poddejte se Bohu a vzepřete se ďáblu a uteče od vás.*“ (Jak 4,7)

V. Moc nad hadem probouzí víru a moc

„Když s mou pomocí dokážeš odbourat své pochybnosti, pak se můžeš spolehnout na to, že lidé, ke kterým tě posílám, uvěří, že jsem tě poslal já sám. Moc nad pochybnostmi totiž je tím největším zázrakem a nejmocnějším svědectvím. Tato moc dokáže v nevěřících probouzet víru v Hospodina, Boha Abrahamova, Izákova a Jákobova.“

Přátelé, říká-li Ježíš v závěru Markova evangelia, že ty, kteří uvěří budou provázet znamení jako schopnost brát hady do rukou, nemá tím na mysli jen jejich nadpřirozené schopnosti, ale především jejich moc nad pochybnostmi, které se had zvaný Ďábel a Satan snaží už od pradávna v lidech vyvolávat.

A Mojžíši, dokážeš-li zkrotit hada v sobě, zvládneš i hada vně sebe. V té souvislosti je důležité si uvědomit, že erbovním zvířetem Egypta byla kobra. Proto ji faraónové mívali na své královské čelence. Říká-li Hospodin Mojžíšovi: „*Chyt' hada za ocas*“, pak jej vybízí k tomu, aby se té nebezpečné kobře zvané Egypt nebál postavit čelem a zároveň mu tak dodává jistotu, že ji v jeho síle a moci určitě dokáže zkrotit.

VI. Ježíš porazil hada

Hospodin hada v ráji za jeho zpochybňování člověka hned na místě proklel. Adam s Evou si v této souvislosti mohli už tenkrát vyslechnout první mesiánské zaslíbení. „*Nadto nepřátelství položím mezi tebou a ženou, hade, mezi semenem tvým a semenem jejím. Ty mu sice potřeš patu (jaj, to bude bolet), ale ono potře tobě hlavu (a to bude tvůj konec).*“

První mesiánské zaslíbení se už před dvěma tisíci léty naplnilo. Z ženy jménem Marie se narodil Spasitel světa Ježíš Kristus. S hadem, který se jej snažil od jeho Spasitelského poslání odradit, bojoval a v moci Boha, který byl s ním, nakonec zvítězil. Na Golgotě byl had definitivně poražen.

Od té doby se zde zmitá v posledních křečích. Ví, že má už jen krátký čas, proto se z posledních sil snaží volat své zpochybňující „*jakže*“. Už se však nezadržitelně blíží chvíle, kdy mu bude s definitivní platností rozdracena hlava.

Zve-li nás náš Spasitel k následování, pak nás vybízí, abychom se spolu s ním a v síle jeho Golgotského vítězství nebáli hadovi vzdorovat. Je s námi, stejně jako kdysi s Mojžíšem.

Amen.